

א. יהדות ומעשי אלימות

מאת אביגדור מאניטש

המצרית... אלא מה עשה משה? הוא הרג את המצרי ללא כל שהיות והציל את העברי מייד מכהו.

אמנם כשנודע הדבר לפרעה, מוסיפה ה' תורה לספר לנו (עובדה זו מעלימים מאתנו מחברי המודעה), פחד משה וברח למדין וישב בארץ ההיא שנים רבות — עד מלאת לו שמונים שנה. ואז שב משה מצריימה בדבר ה' כדי למלא שליחות מטויימת. דרך אגב הודיעו ה', שאין לו מה לפחד, כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשו.

לפי דברי המודעה הזאת, עלינו ללמוד לקח ממעשהו הנועז של משה ולהכות את שונאינו מכה תחת מכה. זו צרה, שמחברי המודעה סתמו ולא פירשו לנו מה טיבה של מכה זו, אם עלינו לגייס את כל כוחו תינו הדלים ולצאת במלחמה גלויה נגד רוסיה, המעצמה הגדולה והכבירה, המטילה אימה על כל מדינות העולם, לרבות מדינת אמריקה, או שעלינו לנקוט באמצעים ה' גמריים של ה'ליגה' המגינה על היהודים בהתנפלויות על הפקידים הרוסיים בארצנו זו הנמצאים בחסותה של ממשלת אמריקה, כגון לעקוב אחרי נציגי רוסיה ולהציק להם בקריאות של בוז, להקניט אותם בבתי המסעדות, לזרוק טיפות חריפות של אמונייה באולם שבו מרקות הרקדניות הרוסיות את ריקודיהן האומנותיים (ולהבאיש על ידי זה את ריחנו בעיני קהל הצופים) ולהתקומם כנגד המשטרה, שתובתה היא להגן על כולנו מפגעים רעים כאלה.

באותה המודעה מתאוננים המחברים, כי כ"שיהודי צעיר נאסר", כלומר: כשאברהם הירשקוביץ, חבר בליגה להגנה היהודית, שמצאו אצלו אקדחים ורימוני יד בכוונה לחטוף את אירון ערבי, כדרך שגוהגים כל האימתנים בימינו אלה, לא נקפה המנהיגות הרשמית של גיוירוק אפילו באצבע קטנה כדי להוציא את האסיר מבית האסורים, עד שקם ברנארד דויטש ושיחררו בערבות

ימינו אלה הם ימי מהומות ומבוכות. מהפכנים מכל המינים — „גמרים שחורים“, „לורדים צעירים“, סטודנטים סוטים, צעירים מסיטרא ד„שמאל החדש“ — מורדים ב' סידרי החיים הקבועים וחותרים חתירה עמוקה תחת מוסדות החברה. רוח תזוית נכנסה בנוער האמריקאי; ברצונו להרוס את יסודות המשטר החברתי הישן, אך אינו מתוזה קחי תכנית לשיפור החיים של ה' משטר החדש.

לצערו הרב נתפס גם חלק ניכר של הנוער היהודי לרעיון המרדנות בעטייה של תעמולת מנהיגים תוקפנים, המותחים ב' קורת חריפה כנגד דברי האומה והמערערים על פיסקי דיניהם של רבנים גדולים. נזכיר כאן, לדוגמא את פעולותיהם של שני מנהיגים רביביוניסטים ידועים, הלא המה ברנארד דויטש ואלכס שלזינגר, המ' פרסמים לעתים בעיתונות האידית מודעות גדולות לטובת היהודים בבריית-המועצות. ב' מודעה אחת שנתפרסמה בגליון ערב פסח של ה'טאג מארגען זשונאל', יועצים אותנו שני המנהיגים הנכבדים עצה טובה והגונה, והיא — שנלך בעקבות משה רבנו ונלמד מדרכיו. אמנם משה ציוה לנו תורה שלימה הכוללת תרי"ג מצוות, שבתוכן נמנות מצוות מטויימות שהן מיסודות היהדות, כעין „לפני עוור לא תתן מכשול“, „לא תיקום ולא תיטור את בני עמך“ והכלל היותר גדול בתורה „ואהבת לרעך כמוך“.

ברם מחברי המודעה לא התכוונו למצוות מסוג זה. הם הדגישו את העובדה, כי כאשר גדל משה ויצא אל אחיו לראות בסבלותיהם, הוא ראה איש מצרי מכה איש עברי מאחיו. משה שנחשב כבן מלך בחצר מלכותו של פרעה, לא פנה בבקשה אל הוד מלכותו שיחוס וירחם על העברי המ' כה, הוא לא קרא לוועידות שיבואו לכלל החלטות ולא נזמין את חוקרי החברה לערוך חקירות ודרישות בעניין האנטישמיות

שהם מתנגדים להתנהגותם התוקפנית של חברי ה"ליגה". אמנם כדאי היה להרב כהנא לעבור על פרשת "זקן ממרא" (בספר "דברים", פרק י"ז), המפרשת את פסק דינו של שופט שאינו נשמע לקולו של בית הדין הגדול בירושלים. יהרהר נא הרב בדבר זה; אולי יתעשת ולא ישמש עוד בתפקידו של "צעיר ממרא" הזורק מרה בכל האנשים שאינם תומכים בדיעותיו הקיצוניות והפוגע בכבודם של מנהיגים ורבנים מפורסמים ש"אינם מכירים בסמכותו לפעול פעולות כרצונו. (קרארונא את מאמריו המפוצצים בשבועון האנגלי "דהי ג'ואיש פרעס", שבהם הוא מבטל את "דיעותיהם השטחיות" של מנהיגי גים ותיקים ושל שופטים לשעבר — רמו לארטור גולברג — ומלגלג על דברי חבר הרבנים ("בארד או רבאיס") משום שאינם מקבלים את מרותו.

לבסוף נביא כאן מעשה שהיה בעיירה הייטסטון, אשר במדינת ניו ג'ורזי: שמעו שמעו חסידי הרב כהנא, שבעיירה היא הרימו חברי הקו קלוקס קלן את ראשם וכורכם הם שרפו שם צלבים. מיהרו הב"חורים הנלהבים ונלחמו מלחמת מיצוה עם שורפי הצלבים. גזירה שמא יתקיפו גם את יהודי העיירה, וזוהו הם קירשו שם שמים בפרהסייה וקיימו מיצוה עובר למעשה, לקיים מה שנאמר: זריזים מקדימים...

למען האמת ההיסטורית עלינו להוסיף כאן עוד עובדה מאלפת, כי במעשה נהדר זה לא היו בחורי הליגה בודדים במועדם. נאמנה עלינו עדותו של ג'וסף קולומבו, ללא הוא מנהיג הליגה האיטלקית, הידוע ברבים כמקבל סחורות גנובות וכנאשם בשוועת שקר. קולומבו זה הסיח לפי תומו לפני שנורה, כי חברי הליגה האיטלקית השתתפו במפגן שנערך לא מכבר בחושינגטון הבירה על ידי חברי הליגה היהודית לטובת היהודים ברוסיה. כמרכן עזרו החברים האר"טאלקים לחבריהם היהודים במעשם הנועז בעיירת הייטסטון... יתר על כן: אחד מדוברי הליגה היהודית אישר את הידעיה הזאת והוסיף נופך משלו: אמנם אנשים מסויימים (חדאי מאנשי ה'מימסד') דעתם

בסך של חמישים אלף דולארים. מעשה זה צויין על ידי מחברי המודעה כ"פדיון שבויים".

האמת גיתנה להיאמר, ש"פדיון שבויים" נחשב במשך מאות בשנים למיצוה ממין אחר לגמרי. למשל: כשאציל פולני השליך את היהודי שלו לתוך הבור בגלל זה שלא שילם לו את דמי חכירתו בזמנם, או כש"הגויים העלילו עלילות שוא על יהודים חפים מפשע, התעוררו יהודים רחמנים ופדו את אחיהם מכף מעניהם. ונשאלת שאלה: האם גם דינו של הירשקוביץ נקיות מחטא? האם גם עליו גוללו עלילת שוא? אם כן, למה לא יכתישו מגינו בפומבי את האשמה שטפלה עליו המשטרה? או אולי הם דור-שים זכות מיוחדת לחבר ה"ליגה" הנאשם בפשע חמור, שלא ישא עונו בזכות יהדותו (כמו שהכושים הקיצוניים דורשים סלחנות לפושעים שלהם מפני שחרותם)? יידעו נא מחברי המודעה, כי בזה שהם מחפים על פשעו של הנאשם הם מוליכים שולל את הקהל וגם עוברים על לאו מפורש בתורה "לפני עור לא תתן מכשול", כי הלא הם מסתירים מקהל הקוראים מה הם המעשים הטובים שבגללם נאסר אברהם הירשקוביץ. אכן כדאי ורצוי לאלה הדוגלים בשמו של משה רבנו לשמוע בקולו ולקיים את מצוות תורתו ולא הזדהות עם "עשרת הדברות" (עשר הנקודות המפורסמות) של הרב מאיר כהנא, המכריו בגלוי, שכוונתו היא לחרחר ריב בין ארצות-הברית ובין בריית-המועצות, כלומר להגדיל את המדורה המתלקחת בין שתי המעצמות האלו בקשר לענייניהן השונים במזרח הרחוק ובמזרח הקרוב.

זה הוא פסק דינו של מאיר כהנא, רב אורטודוקסי, שאינו מתחשב כלל בדיעותיהם של גדולי התורה בכל הדורות, אשר התנגדו בתוקף למעשי אלימות. ידוע לנו יחסם של חז"ל לקנאים השונים שנלחמו ברומאים וגם שפכו דם יהודים שלא היו תמימי-דעים למעשה אלימותם. קנאים אלה נקראו בפי חז"ל "בריונים", "סיקריקין" (שודדים ממש). גם גדולי התורה בימינו אלה, הן במדינת ישראל והן במדינת אמריקה, הודיעו בגלוי,

בישראל, לא יתפארו במעשיהם אלה של קנאי ימינו. כללו של דבר: כדאי לאלה המדברים בשם מו של משה רבנו לקיים את מיצות תורתו. אולי יזכחו גם הם, שתכסיסיהם נוגדים לרוח התורה והממסורה.

נתנה מאיחוד זה (עם חבר הפושעים האירטאליקים), אך חברי הליגה היהודית יעשו כל מה שביכולתם לטובת יהודי רוסיה אם אף תיפגם על ידי זה הנמות היהודית... וה מבין יבין... אנו תקווה, ששני המנהיגים הריזיוניסטים, המגינים על כבוד הליגה ה"מחולל"

ב. אלימות וצדק

מה הוא חטאו של הירשקוביץ? עונו הגדול הוא שרצה לגמול לחטפנים הערבים כגמולם ועלידי כך ללמדם לקח, שאף הם ומגיניהם לא ינקו על דם יהודי ששפכו כשהתקיפו מטוסי ישראל.

התופעה המרגיזה היא, שיהודים משליכים שיקוצים על אנשים מישראל שמוכנים לסכן את נפשם בעד שלום העם וכבודו. הכושים הופכים עולמות כדי להגן על אנג'ילה דייוויס, שהשתתפה בביצוע מעשי רצח מתועבים. הציבור הכושי עומד בכל תוקף על זכויותיו וליברלים יהודים מסייעים על דם. אף עדות אחרות כך. כשנאסרו האחים בריגאן הואשמו במוימות פליליות נגד ה"ממשלה של ארצות-הברית, חשו דברים (ב' קמוצה) וכנסיות קתוליים להגנתם. אולם כשהיהודי נאמן לעמו ולתורתו נאסר ונאשם בחטא פחות חמור, אין גוף יהודי שיגן עליו והאירגונים היהודיים מתעלמים ממנו לגמרי. לא היה אף מוסד יהודי אחד שהתעניין לדעת על מצבו וצרכיו הרתיים כשהושם הירשקוביץ בבית-הכלא. חטא כבד חטאה הציבוריות היהודית שהפכה עורף לאדם יהודי שקינא את כבוד ישראל ולא עמדה לו בצד לו.

הסופר מעלה את ענין הייטסטאון ומונה את ה"ליגה" בחטא שיתוף-פעולה עם שונים וזרים. האמת היא, כשערכה ה"ליגה" מצעד ברחוב הראשי של הייטסטאון והפגינה נגד פעולותיו של ה"קרקולוסקלן", הצטרפו למיפגן-המחאה בני הציבור הכושי והעדה הקתולית. היתה זו הפגנה רבת-רושם של אחוזה בין-עדתית למופת.

ש. ז. שושן

חבר ועד הפועל של ליגת-ההגנה היהודית

הרושם שלי מן הדברים של מר אביגדור פאניטש הוא, שהגנה דואג יותר לתרמיטנו בעולם הלא-יהודי מאשר למצוקתם של אחיו בני עמנו הנתונים בצרה ובשבייה ברוסיה. מן הראוי שיערה מקצת מאותם רחמים שעורר בקרבם "סבלם" של הנציגים ה"סובייטיים בארה"ב — על יהודי רוסיה, וישפוך מקצת מועמו על המשטר האכזרי והמדכא. לא כמו ברוסיה מותר לו ליהודי באמריקה להשתמש בזכויותיו החוקיות ושומה עליו לדאוג לכך שנציגי העריצות הסובייטית יטעמו מעט טעם ההרגשה של יהודי ברוסיה. אם ציר רוסיה צריך להביט מסביבו כשהוא יוצא את השגרירות או הנציגות, נזכירהו שהיהודי במדינתו שרוי בפחד תמיד וגם בתוך כתלי ביתו תשיגהו אימת הבולשת. ידע, שאין היהודי בארצו יכול להביע את רגשותיו ושאיפותיו ורק בסתר לבו יעז לחלום חלומות עמו ותקותיו.

אשר לאלימות, הנה אין ספק שהוא דבר מגונה, אולם עתים אין להימנע משימוש בה. אין תורתנו מצווה עלינו להושיט את הלחי השנייה. לפי דרך הוכחתו של מר פאניטש לא היתה צריכה מדינת ישראל להשיב מלחמה שערה, כי אם לאסוף את ידיה ורגליה ולמוע כעם. אנוהו אומרים, שדם יהודי אינו זול יותר מאשר דם בן עם אחר ואנו מקיימים את המאמר ה"תלמודי: הבא להרגך השכם והרגהו.

בענין אברהם הירשקוביץ עלינו לזכור שהוא נאשם רק על דבר אחד, שמעל בדרכו ועל יסוד האשמה זו יצא דינו — מאסר של חמש שנים. השופט החמיר ביותר והטיל עונש מכסימלי. במקרים דומים הוטל עונש מאסר של שנה אחת בלבד. ובעצם